

Woordvoerders Infrastructuur & Waterstaat van de
Commissie Infrastructuur & Waterstaat

Betreft: Commissiedebat Circulaire economie d.d. 4 oktober 2023

27 september 2023

Geachte woordvoerder,

Op woensdag 4 oktober 2023 vindt het commissiedebat over circulaire economie plaats. Eén van de agendapunten is de [Kamerbrief](#) over beleidsopties ter reductie van sigarettenfilters in het zwerfafval. In de brief schrijft demissionair staatssecretaris Heijnen voorstander te zijn van een verbod op eenmalige sigarettenfilters. Ook wil ze aan de slag met het rookvrij maken van stranden en andere omgevingen en een locatiespecifieke aanpak om sigarettenpeuken op o.a. festivalterreinen te verminderen. Andere maatregelen, zoals een statiegeldsysteem en informatiecampagnes, laat de staatssecretaris ons inziens terecht links liggen. Als milieu- en gezondheidsorganisaties zijn wij grote pleitbezorgers van een verbod op sigarettenfilters en het rookvrij maken van omgevingen. In deze brief lichten we dit graag toe en roepen we u op om hier zo snel mogelijk werk van te maken.

Verbod op sigarettenfilters is essentieel voor de bescherming van het milieu

Sigarettenfilters zijn in aantal de grootste vorm van plastic vervuiling wereldwijd en een bron van microplastics. Naast plastic bevatten de filters een cocktail van giftige stoffen: arseen (rattengif), lood, nicotine en pesticiden. Die stoffen belanden in het milieu, met negatieve effecten voor mensen, dieren, planten en ecosystemen.¹ Een **verbod op sigarettenfilters is de enige effectieve maatregel om dit grote milieuprobleem op te lossen**, blijkt uit het rapport van CE Delft en internationale publicaties.²

Verbod op sigarettenfilters verbetert de volksgezondheid

Elk jaar overlijden ongeveer 20.000 Nederlanders aan de gevolgen van roken. Het sigarettenfilter is een misleidende uitvinding van de tabaksindustrie om roken minder schadelijk te laten lijken. Sinds de introductie van het filter komt een bepaald type longkanker, het adenocarcinoom, echter veel vaker voor.³ Tegelijkertijd is er geen enkele aanwijzing dat gefilterde sigaretten minder ongezond zijn dan ongefilterde sigaretten.⁴

Net als de Belgische Hoge Gezondheidsraad⁵ verwachten wij dat een verbod op sigarettenfilters helpt om het aantal tabaksdoden terug te dringen. Een filterverbod maakt beginnen met roken namelijk minder aantrekkelijk. Daarnaast zet het rokers mogelijk aan tot stoppen met roken, want bij ongefilterde sigaretten komt er tabak in de mond en de rook is harder en onprettiger.⁶ Tevens maakt dit een einde aan de

¹ D.S. Green et al. (2019). [Cigarette butts have adverse effects on initial growth of perennial ryegrass and white clover](#). *Ecotoxicol.*

² D.S. Green et al. (2022). [Time to kick the butt of the most common litter item in the world](#). *Sci. Total Environ.*

³ M. Song et al. (2017). [Cigarette Filter Ventilation and its Relationship to Increasing Rates of Lung Adenocarcinoma](#), *JNCI*.

⁴ Zie voetnoot 3.

⁵ Belgische Hoge Gezondheidsraad (2023), [De impact van sigarettenfilters op de volksgezondheid en het Belgische milieu](#).

⁶ K. Pulvers et al. (2021). [Switching people who smoke to unfiltered cigarettes](#). *Tobacco Control*.

mogelijkheden voor de tabaksindustrie om middels gaatjes in het filter de gemeten emissiewaarden van teer, nicotine en koolmonoxide te manipuleren ('sjoemelsigaret').

Uitbreiden rookvrije omgevingen: goede aanvullende maatregel

Het uitbreiden van het aantal rookvrije stranden en andere omgevingen zien we als een goede aanvullende maatregel vanuit zowel milieu- als gezondheidsoogpunt. Het is een echte win-win-maatregel. Hoe meer rookvrije omgevingen, hoe minder peuken in het milieu belanden. De maatregel zorgt er ook voor dat kinderen minder in aanraking komen met roken en helpt om te stoppen met roken of gestopt te blijven. Als minder mensen roken, leidt dat weer tot minder schadelijke resten in zwerfafval.

We zouden graag zien dat de staatssecretaris **nader concretiseert welke omgevingen ze naast stranden nog meer meeneemt** in haar gesprekken met het IPO en de VNG over dit onderwerp. De omgevingen waarvoor de staatssecretaris een locatiespecifieke aanpak in gedachte heeft om peukenafval te verminderen, zoals festivals, zijn wat ons betreft ook omgevingen die geheel rookvrij kunnen worden gemaakt. We zijn benieuwd hoe de staatssecretaris hiernaar kijkt.

Oproep: maak zo snel mogelijk werk van verbod op sigarettenfilters & meer rookvrije omgevingen

De staatssecretaris beschouwt het instellen van een verbod op sigarettenfilters in Europees verband als het meest kansrijk. De herziening van de Single Use Plastics-richtlijn in 2026 biedt daartoe de eerste logische mogelijkheid. Dat duurt te lang. De in de motie van het lid Bouchallikh c.s.¹ gevraagde reductie van 70% van de filters in het zwerfafval in 2026 wordt dan bovendien niet gehaald. Gelukkig verkent de staatssecretaris ook welke mogelijkheden er zijn voor een nationaal verbod op sigarettenfilters. **Indien uit de verkenning blijkt dat er ook maar enige juridische ruimte is voor een nationaal verbod, roepen wij u op om hier zo spoedig mogelijk werk van te maken. Daarnaast vragen we u om te pleiten voor het snel uitbreiden van (al dan niet wettelijk) rookvrije stranden en voor een nadere concretisering van omgevingen die daarbij aanvullend worden meegenomen. We hopen dat uw fractie dit onderwerp ook in de komende kabinetsperiode hoog op de agenda houdt.**

Met vriendelijke groet,

Carla van Gils, voorzitter Gezondheidsfondsen voor Rookvrij en directeur KWF Kankerbestrijding

Tom Voeten, voorzitter Clean Air Nederland

Jeroen Pepers, directeur De Nederlandse GGZ

Marloes Heebing, directeur GoClean

René Héman, voorzitter KNMG

Maria Westerbos, oprichter en directeur Plastic Soup Foundation

Rob Buurman, directeur Recycling Netwerk Benelux

Willemijn Peeters, oprichter en directeur Searious Business

Ewout van Galen, hoofd Programma's Stichting De Noordzee

Wanda de Kanter, voorzitter Stichting Rookpreventie Jeugd

Bert van der Hoek, voorzitter Trimbos-instituut

Dirk Groot, oprichter Zwerfinator Foundation